

Motion till riksdagen

1988/89:Jo528

av Paul Ciszuk och Åsa Domeij (båda mp)

Bättre liv för svin och kalvar

Förhållandena för lantbrukets husdjur har i vissa avseenden förbättrats under senaste sekel. Således är det i dag sällsynt med undernärda eller felnärda djur. Vi ser inte heller några utslitna dragdjur. Sjukdomar som tuberkulos och smittsam kastning hos nötkreatur har försvunnit. Renlighet och ventilation i stallar är vanligen god. Samtidigt har dock förhållandena på andra sätt försämrats.

Djurhållningen har antagit alltmer specialiserade och storskaliga former och därmed ofta frikopplats från jorden och ett ekologiskt sammanhang. Utvecklingen har drivits fram mycket efter modeller från industrin och med hjälp av teknisk och företagsekonomisk kunskap. När djuren flyttas till mera artificiella miljöer ställs dock större krav på kunskaper i biologi och etologi, om man skall lyckas skapa goda livsbetingelser för djuren. Biologiska kunskaper har tyvärr inte använts i paritet med de tekniska och ekonomiska insatserna och djuren har kommit att stressas hårt av onaturlig inhysning, mycket transporterande och höga produktionskrav.

När det gäller den specialiserade uppfödningen av svin och nöt till slakt tillkommer problem av att smågrisar och kalvar ofta sammanförs från flera olika besättningar. Smittspridningen ökar. Det står alltmer klart att stress av olika slag försämrar immunförsvaret. Infektionssjukdomar sprids och behovet av antibiotika och andra mediciner ökar. Många djur lider och några dör. Det är möjligt att dessa uppfödningssystem, som begagnar sig av storskalig handel med smågrisar och kalvar, har några marknadsekonomiska förtjänster, men det är säkerligen också så att de är dyrbara för samhället med tanke på miljökonsekvenser av gödselanhopningar och transporter. En mera naturlig modell med s.k. integrerad uppfödning, där kalvar och grisar blir kvar på sin födelsegård, används dock av många lantbrukare utan att dessa ruinerar.

Problemen är störst för kalvar, som flyttas vid varierande ålder utan att vara avvanda. En viss förbättring har skett de senaste åren genom eget initiativ inom näringen. Emellertid är det enligt vår mening med tanke på samhällets ansvar för djurskyddet motiverat att man dels stadgade en lägsta ålder upp till vilken djuren skall ha di eller mjölk/mjölkersättning, dels angav en lägsta ålder för försäljning som livdjur.

Regler som hävdar djurens rätt till goda livsbetingelser kan i detta sammanhang leda till ekologiskt bättre lantbruk och därmed långsiktig samhällsekonomi.

Den nya djurskyddslagen (SFS 1988:534, 4 §) stadgar att djur "skall hållas

och skötas i en god djurmiljö och på sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem *möjlighet att bete sig naturligt*”.

Mot. 1988/89
Jo528

Svin är naturligen skapta för att böka i jorden och synes nu ha fått rätt till det genom svensk lag. Detta är ett stort framsteg, som dock måste följas upp genom tillämpningsföreskrifter. Försöksverksamhet både i speciella hägn och ute i praktiskt lantbruk visar hur pass väl djuren mår av rätt ordnad utevistelse. Därtill har det visat sig att svinen kan göra mycket god nytta som jordbearbetare och kvickrotsbekämpare. Med dagens elstängselteknik finns det goda möjligheter att låta svinen få utevistelse och samtidigt låta dem bidra till ett ekologiskt riktigare åkerbruk. De kan så att säga ingå i växtföljden genom att man låter dem beta och bearbeta årets träda. Svin har högre kritisk temperatur än nötkreatur och får, dvs. de kommer att förbruka något mera foder när de går ute vintertid. Vid sträng kyla kan örönen frostska. Det är också så att vintertiden är mindre lämplig för trädesbruk. Ett system där man ger alla svin rätt till meningsfull utevistelse skulle sannolikt innebära mera av säsongsuppfödning och en viss koncentration av slakten till senhösten. Detta är väl förenligt med våra jultraditioner och vår moderna frysteknik. På köpet skulle vi överlag få ett godare fläsk på bordet.

Det är säkert så att hårt specialiserade och storskaliga djurhållningssystem med ökad insats av etologiskt, djurfysiologiskt och tekniskt kunnande kan göras alltmer djurriktiga. Vi tror emellertid det är en säkrare och billigare väg att styra mot enklare men mera naturliga modeller och samtidigt få en ekologisk anpassning.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att alla svin skall ha möjlighet att vistas ute och böka i jorden,
2. att riksdagen beslutar att kalvar och grisar för vidare uppfödning ej får sammanföras från mer än tre ursprungsbesättningar,
3. att riksdagen beslutar att kalvar och grisar för vidare uppfödning inte får flyttas från sina födelsegårdar före 12 resp. 8 veckors ålder,
4. att riksdagen beslutar att kalvar och svin för vidare uppfödning ej får transporteras längre sträckor än 50 km,
5. att riksdagen beslutar att kalvar och grisar skall ha di eller mjölk/mjölkersättning upp till 10 resp. 6 veckors ålder.

Stockholm den 25 januari 1989

Paul Ciszuk (mp)

Åsa Domeij (mp)